

Makale Geliş Tarihi : 05.10.2020/ Makale Kabul Tarihi : 03.12.2020

POSTMODERN ANLATILARDAN HİLMİ YAVUZ'UN "TAORMİNA" VE ITALO CALVİNO'NUN "GÖRÜNMEZ KENTLER" ESERLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI¹

Derya ÇOBAN²

Öz: Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren hemen hemen tüm alanlarda adından sıkça söz ettiren postmodernizm, edebiyat dünyasında da yankı bulur. Değişen dünya ile birlikte yazarların eserlerine de postmodern unsurların hâkim olmaya başlaması dikkat çeker. Bu edebiyat akımında kalıp türlere karşı çıkılarak her alanda sınırsız özgürlük düşüncesi merkezde yer alır. Yaşamla kurmacanın birbirine karıştığı metinlerde oyunsallık, üstkurmaca, ironi, pastiş, çoğulculuk, parçalılık gibi unsurlar yazarların eserlerinde belirgin olarak görülür. İtalyan yazar Italo Calvino'nun anlatılarında da postmodern özelliklerin yoğunlukla kullanıldığını görürüz. Aynı şekilde Türk edebiyatında bu akım etrafında yazı kaleme alan isimlerden biri de Hilmi Yavuz'dur. Onun *Üç Anlatı* kitabında yer alan ve ilk anlatısı olarak dikkat çeken *Taormina*'da postmodernist unsurlar mevcuttur. Çalışmamızın amacı iki farklı kültür çerçevesinde postmodernist akımın etkilerini irdelemek, *Görünmez Kentler* ile *Taormina* anlatılarını postmodernist unsurlar açısından karşılaştırmak, iki anlatının benzerlikler ve farklılıklarını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Postmodernizm, Hilmi Yavuz, Italo Calvino, Kent.

¹ Bu makale, yazarın Modernizm ve Postmodernizm Çalışmaları Konferansında sunmuş olduğu bildiriden yararlanarak hazırlanmıştır.

² Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi, deryacoban@trakya.edu.tr Orcid: 0000-0003-0539-8524

THE COMPARISON OF TWO POSTMODERN NARRATIVES, HİLMİ YAVUZ'S "TAORMİNA" AND ITALO CALVİNO'S "INVISIBLE CITIES"

Abstract: Postmodernism has echoed in literature world as it has made itself mentioned in almost all fields since the second half of the 20th century. It is taken notice to see postmodern elements began to dominate to writers works with the changing world. In postmodernism, however, the idea of some kind of freedom at large, being always at the center, firmly resisted against all kinds of narrowly established formalism. The texts in which life mixed up with fiction, such like playfulness, irony, pastiche, metafiction, pluralism, fragmentarity, feature prominently in the works of postmodern writers. The famous Italian author Italo Calvino was being always at the foreground by narrating postmodern items in his stories. We can also detect same kind of narrating work from the Turkish author Hilmi Yavuz. There are postmodernist elements in his narrative in "Taormina" which is included in his "There Narrated" book and draws attention as his first narrative. The aim of the study is to examine the effects of the postmodernist movement within the framework of two different cultures, to compare the "Invisible Cities" and "Taormina" narratives in terms of postmodernist units and to reveal the similarities and differences of the two narratives.

Keywords: Postmodernism, Hilmi Yavuz, Italo Calvino, town.

Giriş

Yeni bir dünya görüşü olarak beliren postmodernizm, yirminci yüzyılın ikinci yarısından sonra modernizmin peşi sıra ortaya çıkar. Edebiyattan sanata, mimariden sinemaya kadar birçok alanda varlığını etkin olarak hissettirir. Postmodernizmin, aynı zamanda modernizmin bir eleştirisi olarak varlık kazandığı görüşü ise en yaygın düşünce sistemlerindedir. Bununla birlikte bu iki akımı tarihsel olarak birbirinden kesin çizgilerle ayırmak oldukça zordur.

Yazarların değişen dünya algılarıyla birlikte, postmodernist unsurlarla örmeye başladıkları anlatılarındaki kurmaca dünyalar, zamanla özgün birer yapıta evrilirler. Kalıplar içerisinde şekil verilmeye mahkûm edilen edebiyat, postmodern dönemle birlikte sınırlarını kaldırır. Böylece sanatçılara geniş bir yelpaze sunulmuş olup, her bir şahsiyet kendine has dünya inşa etme fırsatı yakalamış olur. Zamanla da akımın güçlü örneklerini görmeye başlarız.

Bu çalışmamızda öncelikle postmodernizmin ortaya çıkışı ve genel özelliklerine dair bilgi verilecektir. Daha sonra akımın önemli örneklerini veren İtalyan yazar Italo Calvino ve *Görünmez Kentler* anlatısı ele alınacaktır. Akabinde Türk edebiyatında, akımın önde gelen isimlerinden olan Hilmi Yavuz ve *Taormina* anlatısı üzerine eğilenecektir. En son olarak da bu iki farklı kültürde vücut bulan anlatılar karşılaştırılacaktır.

1. Postmodernizmin Ortaya Çıkışı ve Genel Özellikleri

Postmodernizm son yüzyılın önemli edebiyat ve sanat akımlarından biridir. Modernizme karşı bir tepki olarak doğar. Toplumda yaşanan değişimler, modernizme ait fikirlerin ve teorilerin gözden geçirilmesine, bazı noktaların da tamamen reddedilmesine kadar uzanır.

Dünyada ilk defa 1960'lı yıllarda New York sanat ve yazın dünyasında bu terimin kullanılmaya başlandığını görürüz. Daha sonra Avrupalı kuramcılar tarafından geliştirilir. Kimi araştırmacılara göre postmodernizm gelip geçici bir sanat akımı iken, kimi araştırmacılara göre de varlığı göz ardı edilemeyecek yeni bir dönem ya da dönemin kendine has üslubudur.

Postmodernizm sözcüğünü ilk defa yeni bir dünya görüşü olarak ele alan Arnold Toynbee, *Bir Tarih İncelemesi* kitabında, 1875'ten itibaren Batı'nın yeni bir tarih sürecine girdiğini söyler ve bu döneme "postmodern" adını verir. Dikkat edileceği üzere Toynbee postmodernizm kelimesini modernizmin karşıtı olarak kullanmaz. Farklı bir yaşam algılayışı, farklı bir felsefe, farklı bir sosyo-kültürel bakış açısı olarak algılar.³

Postmodernizmin tanımı noktasında farklı görüşlerin varlığı dikkat çeker. Türk edebiyatında da birçok araştırmacı kavramı açıklamaya çalışır. Bu noktada Nurullah Çetin ise şu ifadeleri kullanır: "Modern sonrası" demek olan postmodernizm, aydınlanma çağında temelleri atılan tüm modern

³ Dilek Doltaş, *Postmodernizm ve Eleştirisi*, İnkılâp Yayınları, İstanbul, 2003, s. 34.

yapı ve anlayışlara karşı oluşturulmaya çalışılan yeni sanat ve düşünce anlayışının genel adıdır.”⁴

Başlangıçta sanat alanında ortaya çıkar ve daha sonraları edebiyat, mimari ve felsefe alanlarında etkisini sürdürür. Zaman içerisinde modernizme karşı bir sorgulamaya dönüşür ve modernizmden kaynaklı yeni bir edebiyat görüşü halini alır. Modernizmin eleştirisi temelinde şekillenen bu akım modernizmle gelen akılcılığa, maddeciliğe, telkine, teslimiyete, insanı kendi emrine alıp köleleştiren ve makineleştiren teknolojiye ve bilime karşı çıkar.⁵

Bu akım etrafında eserlerin oluşumu basit bir ifadeyle aktarırsak, modern tarzda kaleme alınmış bir roman, olay örgüsü, mekân, zaman ve karakterlerden oluşur. Romancı karakterleri etrafında şekil alan olayları en etkileyici ve anlaşılır şekilde anlatabilmek için “dil”i en iyi şekilde kullanmaya çalışır. Bu bağlamda dil bir araç olarak yazar ve okur arasında yer alır. Postmodern eserde ise modern dönemde oluşturulmuş kuramlar yardımıyla metin anlaşılmaz. Zira metne özgü bir yapı mevcuttur ve yazar da bu yapıyı göstermek amacıyla eserini kaleme alır.

Postmodernizmin temelinde çok seslilik vardır. Eserlerde genel olarak bütünlük ve birlik anlayışı kabul edilmez. Öncelikli olarak parçalılık belirir. Bu akım genel olarak tekdüzeliğe ve yalın katlığa son vermek ister. Postmodernistler, daha öncekilerin aksine dünyayı şekillendirip belli kalıplara yerleştirmeyi değil, tanıyıp kabullenmeye çalışırlar.

⁴ Nurullah Çetin, *Roman Çözümleme Yöntemi*, Edebiyat Otağı Yayınları, Ankara 2008, s. 93.

⁵ Yıldırım Özsevgeç, *Postmodernizm Üzerine*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2017, X, 4, 137.

Postmodern bir eserde ya da düşüncede bilinen bütün gerçekler yok olur, kuralsızlık hâkimiyet kurar. Postmodern bir yazardan geleneksel bir tutum, görüş, biçim ya da dil beklenilmez, sürprizlere açık olunmalıdır. Böylece her sanatçı ve romancı kendine has bir teknik ve anlayış geliştirmeye çalışır. Kurmacanın ön plana çıktığı bu akımda, gerçeklik unsuru geri plana atılır.

Postmodern edebiyatı, modern edebiyattan ya da klasik dönem edebiyatından ayıran en belirgin niteliklerinden biri de "tür kalıpları"na izin vermeyişidir. Postmodern düşüncenin "sınırsız özgürlük" ya da "kalıp bakış açlarına son!" anlayışı postmodern edebiyata da yansır, türler arasındaki farklılıkları ya da tür kurallarını ortadan kaldırmıştır. Daha somut bir ifadeyle şiir, roman, deneme, tiyatro, günlük, mektup gibi türlerin kendine has özellikleri ikinci plana itilip sentez metinler, tür dönüşümlerinin olduğu metinler oluşturulmuştur. Örneğin, şiirin kendine has yazım teknikleri hiçe sayılmış, düz yazıyla birleştirilmiştir.⁶

Postmodern romanın genel özellikleri içinde ayrıca şunlar yer alır: Metinlerarasılık, üstkurmaca, oyun, farklılık, çoğulculuk, parçalılık, pastiş ve ironi... Ayrıca bu yazarlar için bir sınırın olmaması konu yelpazesini de genişletmiştir.

Postmodernist unsurların başında gelen ve en önemli unsur olarak karşımıza çıkan üstkurmacayı Yıldız Ecevit şu tanımlama ile açıklar:

⁶ Gamze Somuncuoğlu, *Postmodernizm ve Türk Edebiyatındaki Yansımaları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Doktora Tezi), Ankara 2009, s. 48.

Altmışlardan sonra postmodern tanımıyla bir şemsiye altında toplanmaya çalışılan edebiyatın ana kurgu eğilimidir üstkurmaca; edebiyatı bir oyun olarak gören anlayışın ürünüdür. Özne-nesne, iç dünya-reel yaşam kurmaca-gerçeklik karşıtlıklarının birbirine karıştığı ya da aynı anda yaşandığı çoğulcu ve eş zamanlı bir gerçeklik anlayışını yansıtır.⁷

Bu anlayışla birlikte edebiyatın konusu da değişmeye başlar. Artık ne gerçekçilerin *dış dünyası* onları ilgilendirir ne de romantik ya da modernistlerin *iç dünyaları*. Belki anlatılacak bir şeyi kalmadığı dünyada edebiyat kendini anlatmaya başlar. Yazar sürekli yabancı olduğu dünyada rotası farklı bir tarafa çevirir ve farklı bir estetik yaratıp adeta onunla oynamaya başlar.

Üstkurmaca metinlerde roman kişinin yaşam öyküsü çoğu kez, onun, yazma edinimi sırasında ortaya çıkan güçlüklerle boğuşmasından oluşur. Buna uygun olarak da birçok romanda, metnin odağındaki felsefe, nasıl yaşamalıdan çok nasıl yazmalıya dönüşür. Bu metinlerde filozofların yaşam konusundaki görüşlerinin yerini, edebiyatçıların ve edebiyat kuramcılarının görüşleri alır. Okur ise, bu yeni metin oluşumlarının en önemli ögesi durumuna gelmiştir. Hiçbir şeyin kesin olmadığı bir ortamda, metnin anlamı, onun kararına/üretimine bağlıdır.⁸

Çok katmanlı yapılar olarak inşa edilen postmodernist metinlerde yer yer yaşamla kurmacanın birbirine karıştığını görürüz. Aynı zamanda bu katmanlardaki metaforik imge ortamı da, yapıya göre ya açık bir şekilde, ya da satır aralarında örtük bir düzlemde varlığını gösterir.

⁷ Yıldız Ecevit, *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*, İletişim Yayınları, İstanbul 2001, s. 99.

⁸ Ecevit, *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*, s. 100.

Postmodern edebiyat ile belirgin hale gelen unsurlardan bir diğeri de metinlerarasılıktır. Yıldız Ecevit bu kavram için de şu açıklamalarda bulunur:

...üstkurmaca yazarı çoğu kez, kendi ürettiği öykülerin yanı sıra, daha önce başka yazarlar tarafından üretilmiş metinleri de malzeme olarak kullanır romanında; onlardan yola çıkarak yeni metinler üretir. Kimi kez eski ürünlerden alıntılar yapar; çoğu kez de onları parodi/pastiş düzleminde yansıtır metnine. Somut gerçekliğin yerini metinlerin dünyası almıştır. Belki de içinde yaşadığı gerçekliğe yabancılaşan çağcıl yazarın, bütünleşmekte zorlandığı gerçekliği yansıtmayı bırakıp, daha önce başka yazarlar tarafından yazılmış metinlerin dünyasına sığınması onlardan yola çıkarak ikinci elden yeni bir kurmaca gerçeklik yaratması demektir bu. Eskilerin taklitçilik diye aşağıladıkları bu eğilim, çağ edebiyatının biçimsel yeniliklerinden biridir; özgünlüğün içerikte değil, biçimde önemli olduğu bir estetik anlayışın ürünüdür.⁹

Dünya edebiyatında bu akım etrafında önemli eser veren bazı isimler şu şekildedir: Samuel Beckett, William Faulkner, J.L. Borges, Alain Robbe-Grillet, Raymond Federman, Milan Kundera, G.G.Marquez, Julio Cortazar, Vladimir Nabakov, Umberto Eco, Italo Calvino... Türk edebiyatında ise Oğuz Atay, Güney Dal, Orhan Pamuk, Peride Celal, Pınar Kür, Erhan Bener, Hasan Ali Toptaş, Hilmi Yavuz...

2. Italo Calvino ve Görünmez Kentler Anlatısı

⁹ Ecevit, *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*, s. 110.

Çağdaş İtalyan edebiyatının önemli isimlerinden olan Italo Calvino, 1923 yılında Küba'da İtalyan bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. İkinci Dünya Savaşı sırasında direniş hareketine katılan Calvino'nun ilk öyküsü 1945 yılında yayımlanır. Yazarlığının yanı sıra gazetecilik yapan ve editör olarak çalışan Calvino, çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanan yazılarıyla savaş sonrası İtalyan edebiyatının önemli isimlerinden biri haline gelir. Aynı zamanda yirminci yüzyılın postmodern yazarlarından en önemli isimleri arasında gösterilir.

Calvino'nun farklı ilgi alanlarını ve görüşlerini yansıtan edebî üretimi geniş bir alana yayılır. Başlangıçta Yeni Gerçekçilik akımı etkisinde partizanlık yıllarını ve sosyal olayları konu edinen eserler veren yazar, sonrasında yeni bir yön benimseyerek fantastik ve alegorik tarzda romanlar kaleme alır.¹⁰

Yaşamı boyunca üretken bir kalem olan Calvino, postmodernizm akımıyla örtüşen eserler vermiştir. İtalya'da birçok ödül alan yazar, özellikle bilinç akışı yöntemini kullanarak evren ve insan yaratılışını konu edinen kozmik öyküler çerçevesinde meydana getirdiği *Görünmez Kentler* anlatısıyla dikkat çeker. Bu bağlamda oluşan anlatısında arzu, bellek, yaşam, ölüm gibi temaları büyük bir incelikle işlemiştir.

1972 yılında kaleme aldığı anlatısı, insan ve kent arasındaki uzun süreli ilişkinin günümüze kadar serüvenini aktarır iken, muhtemel gelecekte beklenen sorunlara da bir yol gösterici nitelik taşır. Kısa bölümler halinde oluşturulan

¹⁰ Çiğdem Tandoğan, *Italo Calvino'nun Eserlerinde Oulipo Etkisi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2019, s. 11.

eserde, zaman ve mekândan bağımsız hayalî kentlerin aktarıldığını görmekteyiz. Marco Polo ve Kubilay Han'ın diyalogları etrafında şekillenen anlatıda elli beş kurmaca kentin anlatımı yer alır.

Anlatı içerisinde aktarılan kurmaca kentler, Marco Polo'nun Tatar İmparatoru Kubilay Han'a sunduğu bir dizi gezi notundan oluşur. Ütopik gezgin Marco Polo, dünyadaki yaşanan karmaşada gücünü kaybetmekte olduğunu hissedenden melankolik imparatora imkânsız hayalî kentleri anlatır. Böylece yaşama tutunması noktasında ona nefes aldırان anlatılar gerçekleştirmiş olur. Bu kentlerin birbirlerinden oldukça farklı özellikleri mevcuttur. Örneğin iki boyutlu kent, boşluğa asılı örümcek ağındaki kentler gibi.

Italo Calvino bilinçli bir şekilde insan ile kent ilişkisi üzerinde durur. Kent yaşamının kriz noktasına yaklaşmakta olduğumuzu düşünüp, eserinin belki de yaşanmaz hale gelen kentlerin kalbinden doğan bir rüya olduğunu söyler. Bu noktadan hareketle de *Görünmez Kentler* anlatısının yazılma nedenlerini şu cümleler ile ifade eder:

"Benim Marco Polo'mun kalbinde yatan, insanları kentlerde yaşatan gizli nedenleri, krizlerin ötesinde değerleri olan nedenleri keşfetmek. Kentler birçok şeyin bir araya gelmesidir: anıların, arzuların, bir dilin işaretlerinin. Kentler takas yerleridir, tıpkı bütün ekonomi tarihi kitaplarında anlatıldığı gibi, ama bu değiş tokuşlar yalnızca ticari takaslar değil; kelime, arzu ve anı değiş tokuşlarıdır. Kitabım, mutsuz kentlerin içine gizlenmiş, sürekli biçim alıp, yitip giden mutlu kentler imgesi üstüne açılıp kapanıyor." (s. 13)

Hayalî kentlerin anlatımı ile oluşan eserde en dikkat çeken nokta, kentlerin tamamına kadın ismi verilmiş olması ve kentlerin çıkış noktasının hep Venedik kentinin olmasıdır. Calvino, bu durumu Kubilay Han'ın Marco Polo'ya sorduğu soru ile açıklığa kavuşturur.

“ ‘Efendimiz, bildiğim kentlerin hepsini anlattım sana,’ dedi. ‘Hiç sözünü etmediğin bir kent kaldı.’ Marco Polo başını eğdi. ‘Venedik’ dedi Han. Marco gülümsedi. ‘Bunca zaman ne anlattım sanıyorsun sana? ... Ne zaman bir kent anlatsa Venedik’le ilgili bir şeyler söylüyorum.” (s. 132)

Anlatıda her bölümün ilk ve son sayfaları Kubilay Han ile Marco Polo'nun diyaloglarına ayrılmıştır. Hatta bazı diyaloglar da kendi içinde kesintiye uğrar, sonra tekrar devam eder. Böylelikle kitap bir yandan kendini oluştururken bir yandan da oluşumunu sorgular ve tartışır. Italo Calvino, sıradan bir anlatımın dışında olması, kendi oluşum sürecini elinde tutmasıyla postmodern unsurların en belirgin özelliklerini gösterir.

Anlatı, kendi içinde dokuz bölüme ayrılır. Hepsinin başında ve sonunda diyaloglar yer alırken kendi içinde de farklı alt başlıklara ayrılır. Bu noktada kullanılan başlıklar bölümlerin tamamında kronolojik bir sıra takip etmez. Sadece aynı başlık altındaki kurmaca kentlerin, bölüm numaraları belli bir sistematik dâhilindedir.

Anlatıda merkez olay olarak sergilenen Kubilay Han ile Marco Polo'nun diyalogları dikkat çekicidir. İkili birbirlerini büyük bir özveri ile dinler. Anlatı içerisinde farklı bir kurgu olarak beliren bu diyaloglar ayrıca italik harflerle kaleme alınıp, genel anlatı içerisinde okurun bu kısımları ayrı bölümler halinde okunması gerektiği düşündürülür. Böylelikle kurgunu içinde üstkurmaca ögesi olarak belirir. Marco

Polo'nun gezi anılarının aktarılması şekline bürünen kurmaca kentlerin anlatımında, Kubilay Han'ın anlatılan bu kentler arasındaki bağı çözümlediğini görürüz:

"Marco Polo'nun anlattığı kentlerin birbirine benzediğini, birinden ötekine, yolculukla değil öğelerin değişmesiyle gidebildiğini fark etmişti Kubilay Han; düşüncesi artık Marco'nun anlattığı kentlerden özgürce yola çıkıyor, kenti parça parça söktükten sonra terkebini yeniden ayarlayarak parçaların konumunu ve duruşunu değiştirip başka türlü yeniden kuruyordu." (s. 87)

Kubilay Han kimi zamanda ütöpik gezgincinin anlattıklarını da keyifsiz ruh halinde iken dinler. Anlatılanların arasına girerek Marco Polo'ya neden kötü durumlardan bahsetmeyip, bu avutucu masalları ısrarla anlattığını sorar. Bu noktada Kubilay Han'ın aslında yaşanan dünyaya yabancı olmadığını, çevresindeki kötü gidişatın farkında olduğunu anlarız. Ama Marco Polo, anlatılarındaki kurmaca kentler ile Kubilay Han'ın üzerinde büyük bir tesir gücüne sahiptir. Onu bu karanlık ruh haline girdiği zaman dahi kurduğu cümleler ile teselli eder.

"Evet, imparatorluk hasta ve işin kötüsü, yaralarına alışmaya çalışıyor. Benim yolculuklarımın amacı şu: zar zor da olsa hala seçilebilecek mutluluk izlerini tarayarak, mutluluğun kıtlığını saptıyorum. Etrafında ne kadar karanlık var bunu bilmek istiyorsan, gözlerini kısıp uzak, zayıf ışıklara bakmalısın." (s. 103)

Postmodern anlatılarda ön planda yer alan oyun unsuru, Calvino'nun anlatısında da ön plandadır. İmgeleminde kurduğu şehirlerle ışık oyunları ve yanılısamarlarla bir labi-

rent çizer ve bu labirentten çıkmanın tek yolu da yeni bir labirent kurmak olarak gösterilir. Bu döngü içerisinde doğru yolu bulmak adına önce kaybolunmalıdır.

Postmodern unsurların hâkimiyeti altında gerçekleştirilen anlatıda Italo Calvino, modern dünyada bireyin kimlik krizi yaşadığı dönemleri ütöpik kent imgeleri etrafında sergiler.

3. Hilmi Yavuz ve *Taormina* Anlatısı

1936 yılında İstanbul'da doğan Hilmi Yavuz, Kabataş Erkek Lisesi'ni bitirir. Ardından İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki öğrenimini yarıda bırakarak İngiltere'ye gider ve BBC'nin Türkçe bölümünde çalışmaya başlar. Burada yarım kalan eğitim hayatına devam ederek Londra Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirir. Yaşamının geri kalan kısmında Türkiye'ye döner ve yazı hayatına çeşitli türlerde verdiği eserlerle devam eder.

Farklı dergi ve gazetelerde inceleme, eleştiri, şiir ve deneme türlerindeki yazıları ile edebiyat dünyasında varlığını hissettirir. Edebiyata olan ilgisi daha çocukluk yıllarında ev içinde yaşanan atmosferde şekil almaya başlar. Bilhassa babasının evde okuduğu şiirler, onun kişiliğinde edebiyat sevgisinin temelini oluşturur. Daha sonra lisedeki edebiyat öğretmeni Behçet Necatigil'in onun ilk şiirlerini kaleme almasında tesiri olur.

Düzyazı ile şiir yazmayı birlikte sürdüren Hilmi Yavuz, okuduklarının ve yazdıklarının birbirini desteklediğini ifade eder.¹¹ Anlatılarında yansıtmacı/geleneksel modern roman anlayışlarını postmodern yaklaşımına uygun bir ironi

¹¹ Maksut Yiğitbaş, *Hilmi Yavuz'un Hayatı, Sanatı ve Eserleri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Doktora Tezi), Erzurum 2006, s. 17.

ile alaya alır. Bu ironi *Taormina*'da modernizmin metinlerarası ilişkisi anlayışına yöneliktir.¹²

1990 yılında postmodern anlatı tarzında kaleme aldığı *Taormina*, Hilmi Yavuz'un *Üç Anlatı* eserinde yer alan ilk bölümüdür. Çekirdek olayların yanı sıra birbirleri ile bağlantılı olan kurgulardan oluşur. Bu anlatıda, ben anlatıcının kullanılması ile bir bakıma, başkahraman olarak beliren Yusuf Horoz'un otobiyografisi aktarılır. Yusuf Horoz, emekli kaymakamlardan İsmail Asım Horoz'un oğludur. Şehir planlamasına ve felsefeye meraklı bir kişiliktir. İstanbul'da yaşayan ancak bulduğu her fırsatta Taormina'yı düşleyen küçük bir memurdur. Bundan dolayı hayalindeki ideal kent olan Taormina'nın birçok özelliğini sıklıkla anlatır. Hatta çocukluğunun bu kentte geçmemesine hayıflanır. Kendisi yaşamında şehir planlamacısı olarak görev alırken bir kurmaca kent yaratarak bütün özelliklerini kendi şekillendirmesi oldukça dikkat çeker. Dolayısıyla bu kentin birçok özelliği farklılık arz eder.

"Taormina'nın göz kamaştırıcı bir başka özelliği daha vardı. Sadece uzaktan görülebiliyordu; ve Taormina'ya gitmek, ona ulaşmak, orada kalmak, ona uzaktan bakmakla eşanlama geliyordu. Böylece Taormina, görme duyusuyla dokunma duyusu arasındaki ayrımın geçerli olmadığı bir yeri göstermekteydi." (s. 10)

Yusuf Horoz'un imgelemi olarak beliren Taormina, anlatının en başında farklı özelliklerinin aktarıldığı kısımlar ile ön plana çıkar. Buradaki yaşamın çeşitli açılardan farklı ol-

¹² Yiğitbaş, *Hilmi Yavuz'un Hayatı, Sanatı ve Eserleri*, s. 365.

duğunu her daim görürüz. Bütün bu farklılıkların ortasında kendi düzeniyle oluşan sıradanlık, alelâdelik kente hâkimdir. Bilhassa Taormina'da yaşayan insanlar için ayrıntılar önemli değildir. Bu hayalî mekânın belki de en önemli özelliği ikizler imgesi olarak çizilmesidir. Şöyle ki, Taormina'nın bir kıyısında yaşayanlar ile öteki sınırda yaşayan insanlar tıpatıp birbirlerine benzemektedirler.

Bu anlatının kurgusu, Yusuf Horoz'un Taormina'da yaşadığına inanması ve kendini hem felsefeci hem de romancı olarak düşlemesi ile şekil alır. Daha sonra kendisi ile röportaj yapmaya gelen Le. M. gazetesinin muhabiri Christian D.'nin Fransa'dan Taormina'ya gelmesi ile anlatı açıklığa kavuşur. Böylelikle anlatının büyük bir kısmında gazetecinin gelmesi ve ona anlattıkları ile başta Taormina olmak üzere bakışimli imge mekân ve karakterler bir anlam kazanır.

“Christian D.'a, asıl önemlisi, otobiyografik bir roman yazacağımı, bütün hazırlıklarımı buna göre yaptığımı da söylemeli değil miyim? Bu romanda, şeyden söz etmeyeceğim kesin: Felsefe tutkumdan! Anımsıyorum. Bir zamanlar felsefeci olmak istemiştım. Bunu anlatmamalıydım. Komik eyler yazdım, çünkü. Sanki bir kent bulmuşum da, sözcüklerle imgeler arasında bir bakışım varmış da, -ya da buna benzer eyler... Bir felsefe kurgu romanı yazmanın yolu, sanırım böyle şeyler yazmaktan geçmiyor –geçmemeli de!... Bulduğum kentin adının 'Taormina' ya da 'Valdrada' olmasıysa hiç önemli değil. Asıl önemlisi, bu tür ipe sapa gelmez yazıların benden, Yusuf Horoz'dan önce, bazı yazarlarca yazılmış olmasıdır. Ben, başkalarının yaptıklarını yineleyecek bir yazar değilim elbet. Özgün bir yazarım ben.” (s. 64)

Anlatının sonuna kadar gazeteciye aktarılanlar, bize

bunların birer kurgu olduğunu ve gazetecinin de Fransa'dan Yusuf Horoz'un otobiyografisini dinlemek için geldiğini düşündürür.

Taormina, Yusuf Horoz'un anlatısında hayalini kurduğu ütopyik bir kenttir. Kendisi, gerçek dünyadan ancak kurduğu bu mekâna tutunarak günlerini yaşanılır hale getirir.

"Doğrusu ya, aşırı kukucu biriyim ben. Geçenlerde, gece yarısı bizim evin bulunduğu sokakta canhıraş köpek havlamaları duyuldu (Bu, "Taormina'daki sokak elbette!). Eşim sevgili eşim, köpek havlamaları üzerine uyanmış, beni de uyandırdı: ... Şimdi, asıl anlatılması gereken şeyi anlatmadığımı anımsadım birden: Neyi anlatmadığımı anımsadım: Kimdim ben? Ve neden bunları yazıyordum? Bakın, küçük bir memurum ben; ..." (s. 33)

Yusuf Horoz felsefeci olamayacağını anladıktan sonra romancı olmaya karar verir. Bu durumda postmodern anlatılardaki kurgu içinde kurgu uzantısını yansıtır ve kahramanımızın roman yazma denemesine giriştiğini görürüz. Yedi sayfa boyunca aktarılan roman yazma denemesinde, Hilmi Yavuz'un yaşamından da izler bulmaktayız. Yazdığından memnun olmayan Yusuf Horoz, bir müddet sonra bu teşebbüsüne son verir.

Postmodern anlatılarda sıklıkla yazarların dille oynama yoluna başvurduklarını görürüz. Böylelikle yazar dille oynayarak, gelenekselleşmenin karşısında okuru metne yabancılaştırır. Bu anlatıda da dil oyunlarına rastlarız. Yazar bunu felsefi bir tavır ile gerçekleştirir.

Postmodern anlatılardaki zaman kavramı, klasik roman unsurlarındaki gibi önemlidir. Fakat bu unsur oyun içinde olan kurguda farklı bir şekil alır ve üstkurmaca yönü ile belirir. Hilmi Yavuz da bu anlatısında postmodern yapılanmaya uyararak, hayalî kent olarak çizilen *Taormina*'yı oyun biçiminde kurgular. En belirgin kısmı ise anlatıyı bölümlendirirken kullandığı numaralarda gözlemleriz.

Anlatıda yer alan postmodern unsurlardan ironinin de kullanıldığını görmekteyiz. Yusuf Horoz'un Fransa'dan gelen gazeteciye yazdığı romanları yabancı dillere çeviren çevirmenlerin adlarını hatırlayıp da yazdığı romanların isimlerini hatırlamadığını söylemesi bir ironidir.

“Ona, yazdığım romanlardan söz edecektim. Morcovaldo'dan, Palomar'dan ya da daha sonrakilerden! D. Sallevane ile F. Wahl'ın Fransızcaya çevirdikleri kitabımıysa, çok sevdiğimi anlatacaktım ona. (te gene bir bellek sürçmesi: Kitabın çevirmenlerinin adlarını anımsamak iyi de, kitabın adı neydi sahi!)” (s. 57)

Hilmi Yavuz, *Taormina*'da kurduğu bütün bakışımın temeline Hoca Gıyaseddin en-Nakkaş'ın *Acâibü'l-Letâif*'i adlı sefaretnamesini koyar. Eser Türk edebiyatında ilk seyahatname örneği olan Hoca Gıyaseddin Nakkaş'ın *Acâibü'l-Letâif*'i üzerine kurulmuştur. Bu seyahatname aynı zamanda bir sefaretname olarak da tanınır ve Hıtaf Sefaretnamesi adıyla anılır. 1422'de tamamlanan eserde Hoca Gıyaseddin, Timur'un oğlu Mirza Şahruh'un Çin imparatoruna gönderdiği elçilik heyetinin Herat'tan başlayan ve üç yıl devam eden yolculuğunu anlatır. Farsça kaleme alınan bu eser daha sonra Türkçeye çevrilmiştir. Küçükçelebizade İsmail

Asım tarafından Türkçeleştirilen Acâibü'l- Letâif'i Ali Emiri, 1913'te yayımlamıştır.¹³

Hilmi Yavuz, anlatısı içinde bu eserinden çeşitli şekillerde faydalanmıştır. Yusuf Horoz'un bir Kıztaşı heykeli görmesi ile aklına gelenler Gıyaseddin en-Nakkaş'a göndermede bulunmaktadır. Kahramanımız da Gıyaseddin gibi hülyalara dalar.

"Yaşamımın en önemli dönüşümlerinden birini gerçekleştirilmeme neden olan bu mutlu rastlantıdan elbette –ve öncelikle söz etmeliyim. Bu heykelcikler on taneydi ve birbirlerinden ayırt edilmelerine olanak yoktu. Sanki bir kalıptan çıkmış gibiydiler ve ancak uzamda kapladıkları yerden dolayı birbirlerinden ayrılabilirlerdi. Bu filciklere uzun uzun baktığıma, o antikacı dükkânının önünden ayrılmak istediğime, başta Krauss, sevgili Krauss olmak üzere birçokları tanıklık edebilir. Nitekim daha sonra da, kim bilir kaç kez, o filcikleri seyretmeye gittim ve her keresinde bu filciklerde imgelemi kışkırtan gizemli bir aura buldum. Şunu belirtmeliyim ki, o yıllarda felsefeci olmaya pek heveslendiğimden olacak, bu beyaz, gizemli filciklerin bana Çin'i Maçin'i pek belirsiz bir biçimde çağrıştırdıkları bir yana beni 'bakışım' sorunları üzerinde önemle durmaya götürdükleri de bir gerçektir..." (s. 65)

Anlatı içerisinde seyahatnameden alındığı belli olan gezide gözlemlenen şeyler de yer alır. Yusuf Horoz, Taormina'da duyumsadığı bir gün pencereden girmekte olan yelkenlileri görüp 'yelkenliler' der. Gördüğünün yelkenli değil

¹³ Bedia Koçakoğlu, *Hilmi Yavuz'un Postmodern Anlatıları Üzerine*, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi 2012, 32, 101.

metonimi olduğunu söyleyen Gıyaseddin adlı kişi, imgelemindeki kahramanların adlarını taşır. Bu duruma örnek olarak Taormina'ya gelen delegasyon heyetinin başında Gıyaseddin adını taşıyan biri vardır. Bu heyet Taormina'ya uzun bir sürede gelebilir ancak.

Yusuf Horoz, sahaf dostu Alaeddin dükkânında rastladığı *Acâibü'l- Letâif* adlı sefaretname adlı eserdeki olaylar ile Taormina'ya gelen kişilerin isimleri benzerdir, böylelikle yaşamlarında da benzerliklerin olduğunu görmekteyiz.

Ana kahramanın adı Yusuf iken, eserde çok sık karşımıza çıkmayan eşinin ismi ise Züleyha'dır. Bu da Yusuf ile Züleyha anlatmasına bir anıştırma niteliği taşımaktadır. Bu durum eserde "Züleyha'nın (eşimim adı budur, ama ben ona, Sidonia derim)" (s. 69) şeklinde belirtilmektedir.

Hilmi Yavuz anlatısında ayrıca zaman zaman şiirlerinden dizeler sıkıştırmış, bunu da metinlerarası düzlemde okura yansıtmıştır. "büyü'sün, yaz!" şiirinden bulunan bir dizeyi bu anlatısına almış ancak anlatı içerisinde belirgin olarak şiirin adını vermemiştir.

Anlatının bir bölümünde Yusuf Horoz'un tatilini geçirdiği Bodrum anlatılır. Hilmi Yavuz, burada anlattıklarının bazı detaylarını çevresinden edindiği izlenimlerle kurduğunu belirtir. Bu yönüyle Taormina birçok yönüyle İstanbul'u andırdığı gibi Bodrum'u da anımsatmaktadır. Bu noktadaki ayrıntıyı da bizatihi Bodrum'da yazdığı *Geçmiş Yaz Defterleri* eserinde dile getirir ve nelerden etkilenecek düşlediğini aktarır:

Şimdi akşamüstü. M. Motel'in bahçesinden denize, sonsuz denize bakıyorum. Bir yelkenli, beyaz... Sartre'ın Simone de Beauvoir'la teknede çekilmiş bir fotoğrafı vardır. Arkada deniz ve uzakta yelkenliler görünür. İlk gördüğüm-

de sanki bu fotoğrafı daha önce yaşamış gibi duyumsadım. Bilinçdışımda neyi, hangi geçmiş anı imleyendi bu – ok etmeli bir kök-imge! Bana Taormina'yı yazdırtan o imgedir işte.¹⁴

Hilmi Yavuz anlatının ilk ve son bölümlerinde kullandığı giriş cümleleri ortaktır. Her ikisinde de Yusuf Horoz, bulduğu bu büyülü kelimenin, Taormina'nın mutluluğunu yaşar. Anlatının sonunda ise bulduğu bu kelimeye artık uygun bir imge bulması gerektiğini belirten cümle ile son bulur. Bu doğrultuda da anlatı farklı numaralar ile ayrılmış olsa da bütünlük arz eder ve aradaki anlatıların bilinmez bir zamanda geçmiş olduğu hissi uyandırılır.

Hilmi Yavuz, çağın değişen edebiyat algısına uygun olarak postmodern unsurlarla örülü bir anlatı kaleme alır. Burada yaşanan kimlik krizlerin ortasında Yusuf Horoz karakteri ile ütöpik bir ideal kent kurgular. Metinlerarasılık, üstkurmaca, ironi gibi birçok postmodern unsurların altında gelişen bu olaylar, okura kendi ideal dünyalarını sorgulatma noktasında önemlidir.

4. Görünmez Kentler ve Taormina Anlatılarının Karşılaştırılması

Modern dünyanın edebiyata yansımaları sonucu şekil alan postmodernizm, yazarların kendi üslupları doğrultusunda anlatılarında varlıklarını hissettirir. İtalyan edebiyatında postmodernizmin önemli isimlerinden olan Italo Calvino, *Görünmez Kentler* başlıklı anlatısını 1972 yılında yazar. Türk edebiyatında daha sonraları algılanan postmoderniz-

¹⁴ Hilmi Yavuz, *Geçmiş Yaz Defterleri*, Can Yayınları, İstanbul 1998, s. 115.

min ise farklı isimler tarafından anlatılarında varlık bulur. Bu noktada Hilmi Yavuz *Üç Anlatı* kitabında yer verdiği ilk anlatısı *Taormina*'yı 1990 yılında kaleme alır.

Anlatıcı temelinde yerleştirilen bu hayalî mekân ve gerçek dünya ikilemi her iki anlatıda ön plana çıkan unsurdur. Yaşanılan kimlik krizini her iki yazarda "kent" imgesi altında aktarmaya çalışmıştır.

Gerçekliğin sorgusunun yapıldığı *Taormina*'da en önemli hususlardan biri üstkurmaca yapısına sahip olmasıdır. Anlatı kahramanı Yusuf Horoz, felsefeci olmak için hayalini kurduğu bu kente yabancı değildir. Felsefeci olamayacağını anlayınca da romancı olmaya karar verir. Otobiyografisini yazmaya giriştiği bu kısımlarda romanın kaleme alınma aşamasını gösterir. Böylelikle postmodernizmin uzantısı olan kurgu içinde kurgu olayı belirginleştirir.

İç roman denemesinin yapıldığı bu kısımlarda Hilmi Yavuz'un yaşamından da izler bulabilmekteyiz. Yusuf Horoz bu girişiminde yazdıklarından dolayı mutlu olmayınca roman yazmaya devam etmez. Böylece anlatının anlatısının verildiği kısımlarda son bulur.

Italo Calvino'nun anlatısında da üstkurmaca yapı belirgin olarak gösterilmiştir. Kubilay Han'ın isteği doğrultusunda Marco Polo kurmaca kentlerden bahsetmeye başlar. Her biri birbirinden farklı olan bu kentlerin sıra dışı görünüşleri ve özellikleri mevcuttur. Kentlerin aktarıldığı bölümler içinde de ayrıca Kubilay Han ile Marco Polo'nun bahçede gerçekleştirdikleri diyaloglar yer alır. Bu kısımların italik harflerle anlatıda yer alması, kurguda farklı bir anlatının olduğunu hissettirir. Böylece aktarılan kurmaca kentlerin oluşum nedenleri ortaya çıkarılarak üstkurmaca yapıya da şahit oluruz.

Her iki anlatıda da içinde bulunulan mekânlardan uzaklaşıp, kurmaca mekânların tasviri yapılır. Dolayısıyla yaşanan dünyadan oldukça farklı mimariye ve özelliklere sahip mekânlar tasvir edilir. *Taormina*, Yusuf Horoz'un kendi hafızasında bulduğu kurmaca ideal dünyası iken, *Görünmez Kentler* Marco Polo'nun Kubilay Han'a anlattığı Venedik şehrinde yola çıkarak oluşturulan kurmaca kentlerdir. Bu mekânların bireyin sıradan yaşamın dışına tamamen çıkarak mekânın bütün yönleriyle farklılaştığı kentlerden bahsetmeleri oldukça önemlidir. Böylelikle anlatılar bireyin ideal dünyası yolunda farklı bir bakış açısı sergiler.

Her iki anlatıda da aktarılan olayların bölümlere ayrılarak okura sunulduğunu görürüz. Bu noktada aralarında ki fark Hilmi Yavuz anlatısında ardışık olmayan sayıların, belli bir düzen dışı bölümlere vererek ayırmayı tercih eder. Italo Calvino ise anlatısında ayırdığı her bölümün başında ve sonunda Kubilay Han ile Marco Polo'nun diyaloglarına yer verir. Daha sonra bölümleri kendi içinde de farklı başlıklar altında sunmayı tercih eder.

Anlatılarda benzerlik gösteren noktalardan biri de bu hayalî kentleri aktaran kişilerin anlatıda yer alan ikinci kişi üzerindeki hâkimiyetleri olur. Bilhassa çizdikleri bu kentlerin kendileri dışında diğer bireyler tarafında da algılanmasını ve aslında buraların yaşanmaya çok daha elverişli olduklarını düşünürler. Marco Polo, anlattığı kentler ile Kubilay Han'ı tesiri altına alır ve gerçek yaşama dönelim dediği zaman cümleleri ile tekrar kendine bağlayabilir. Yusuf Horoz kendisini ziyarete gelecek olan gazeteci için Taormina'nın özelliklerini detaylıca düşünmeye devam eder.

Hilmi Yavuz'un Türk edebiyatında postmodern anlatıcılar arasında sayılmasına olanak veren bu kurgusunu, Italo Calvino'nun *Görünmez Kentler* başlıklı anlatısından on sekiz yıl sonra kaleme alır. Şüphesiz ki ismini tanıdığı bu yazarın birçok eserini tanımaktadır. Çünkü anlatısı içerisinde onu ziyarete gelecek olan Fransız gazeteciye yazmış olduğu romanlardan bahsedeceğini söyler. Bu kısımlarda ayrıca ironilerinin de yer aldığını görürüz. Daha sonra da kitapların isimlerini verirken *Palomar* adında bir kitaptan bahseder. Italo Calvino'nun da 1983 yılında yayımlanmış olan *Palomar* adlı bir anlatısı mevcuttur. Aynı paragraf içerisinde Yusuf Horoz yolculuk hazırlığı yaparken, bu süreci sanki Marco Polo gibi seyahate hazırlanan birine benzer nitelikte olduğuna da dem vurur.

“Ona, yazdığım romanlardan söz edecektim. Morcovaldo'dan, Palomar'dan ya da daha sonrakilerden.(...) kendimi bir söyleşiye değil de bir yolculuğa hazırlar gibiydim. Sanki en sevdiğim kitapları yanıma almaya hazırlanıyordum. Sanki Gıyaseddin Hoca'nın reji deposu gibi kokan sahaf dükkânına doğru yola çıkacaktım. Bu söyleşiye, Gümüşsuyu'ndan Balık Pazarı'na doğru yola çıkmaya hazırlanan bir gezgin (Marco Polo) gibi hazırlanmaktaydım.” (s. 57)

Hilmi Yavuz, anlatısının ilk ve son bölümlerinde aynı rakamı kullanarak (“1” rakamı) bu bölümleri diğer bölümlerden ayırmayı uygun görür. Ayrıca her iki bölümde aynı cümle ile giriş yapar: “‘Taormina!’ Benim biricik büyülsözüm: ‘Taormina!’” (s. 9,70) Böylelikle anlatının ilk ve son bölümleri kurgu içerisinde bir bütünlük oluşturur ve postmodern yazarların yazılarında sıklıkla kullandığı anlatının zamansızlığına dikkat çeker. Bu noktada Italo Calvino'nun da anlatısında bir bütünlük oluşturarak Kubilay Han ile

Marco Polo'nun konuşmalarına yer verir. İlk başta Kubilay Han, gezgini çevresindeki herkesten daha büyük bir merak ve dikkatle dinler. Anlattıklarının en küçük ayrıntısını dahi gözden kaçırmamak için mücadele eder. Anlatının sonundaki diyaloglarında ise Kubilay Han, gezgine çevreyi keşfettiğine göre rüzgârın onları hangi geleceğe sürüklediğini sorar. Marco Polo ise önemli olanın yaşamakta olduğumuz, yan yana durarak yarattığımız cehennemde acı çekmeden, doğru olanı bulup yaşatarak dikkatle yaşamamız olduğunu söyler.

Hilmi Yavuz anlatısında sıklıkla dil ile oynama yoluna gitmiştir. Bilhassa anlatıcının bulduğunu söylediği kelime 'Taormina' ile ona yüklediği anlamlarda bu oyunlara rastlarız. Daha sonrasında da bulunan sözcüğün imgesini bulması gerektiğini söyleyerek anlatısına son verir. Italo Calvino ise anlatısının sonunda ütopyik kent olarak çizdiği bu kentlerin dışında, Kubilay Han'a acı çekmeden yaşamının yollarını söyleyerek bitirir.

Anlatıları birleştiren en belirgin özellik ise klasik kurgu içerisinde kazandıkları farklılıktır. Her iki anlatı da dış dünya kentlerinden yola çıkarak, ütopyik kentler tasarlarlar. Bu özellikleriyle devrin önemli akımlarından olan postmodernizme güçlü birer örnek oluştururlar.

SONUÇ

Son yüzyılın önemli akımlarından olan postmodernizm, sadece edebiyat alanında değil, başta mimari olmak üzere birçok sanat dalında varlığını hissettirir. Dinamik bir yapı sergilemesi nedeniyle kavramın tanımı farklılıklar arz eder. En genel düşünce ise, modernizm sonrası ve ona karşı

bir yapı olarak belirmesidir. Edebiyatta da kendine has bir dünya yaratan akım, metinlerin barındırdığı birçok özellik sonucu, özgün yapılar olarak inşa edilmesine olanak tanır. Bu noktada çokseslilik, üstkurmaca, metinlerarasılık, parodi, pastiş, oyun, parçalılık gibi farklı tekniklerin kurmaca metinlerin temeline yerleştirildiğini söyleyebiliriz. Buna paralel olarak kuralların yok sayılması da yazarlara geniş bir söylem alanı yaratır.

Farklı coğrafyalarda kaleme alınan her iki anlatının da, yaşanan kimlik krizinde çıkış noktası olarak kent imgesi etrafında kurmaca kentleri ele aldıkları görülür. Italo Calvino, İtalyan edebiyatında postmodernizmin önemli temsilcilerinden biriyken, Hilmi Yavuz da Türk edebiyatında bu akımın başarılı örneklerini veren isimlerindedir. Her iki anlatıda da biçim, kullanılan imge noktasında benzerlikler gösterir. Anlatılarda belirleyici ana izlek olarak yalnızlık, yabancılaşma ve ideal kent olduğu görülür. Dolayısıyla anlatılar bu özellikleriyle birlikte, kurmaca ve gerçeğin belirsiz bir şekilde kaynaşmasından ortaya çıkar. Anlatıların postmodernizm akımının belirgin özelliklerini taşıdıklarını, farklılıkları ile birlikte benzerlikler de barındırdıkları görülür.

KAYNAKÇA

CALVİNO, Italo, *Görünmez Kentler*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2017.

ÇETİN, Nurullah, *Roman Çözümleme Yöntemi*, Edebiyat Otağı Yayınları, Ankara, 2008.

DOLTAŞ, Dilek, *Postmodernizm ve Eleştirisi*, İnkılap Yayınları, İstanbul, 2003.

ECEVİT, Yıldız, *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2001.

KOÇAKOĞLU, Bedia, "Hilmi Yavuz'un Postmodern Anlatıları Üzerine." *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (2012): 95-113.

ÖZSEVGECİ, Yıldırım, "Postmodernizm Üzerine." *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* (2017): 135-142.

SOMUNCUOĞLU Özot, Gamze, *Postmodernizm ve Türk Edebiyatındaki Yansımaları*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009.

TANDOĞAN, Çiğdem, *Italo Calvino'nun Eserlerinde Oulipo Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.

YAVUZ, Hilmi, *Üç Anlatı*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2012.

YAVUZ, Hilmi, *Geçmiş Yaz Defterleri*, Can Yayınları, İstanbul, 1998.

YİĞİTBAŞ, Maksut, *Hilmi Yavuz'un Hayatı, Sanatı ve Eserleri*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.